

**MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY**

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

**Vyhodnocení veřejné konzultace k přípravě
Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020**

**Závěrečný materiál veřejné konzultace k přípravě Strategie
vzdělávací politiky České republiky do roku 2020**

Praha, červen 2013

V lednu 2013 zahájilo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy přípravu *Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020 (Strategie)*. Dokument, který bude dokončen a předložen vládě na podzim letošního roku, si klade za cíl vytvořit rámec pro dlouhodobý rozvoj celého vzdělávacího systému. V zájmu zohlednění názorů všech klíčových aktérů v oblasti vzdělávání i široké veřejnosti je od počátku Strategie připravována co nejotevřenějším způsobem a přípravě vlastního strategického dokumentu byla proto předržena veřejná konzultace k jejím obecným východiskům.

Průběh a výsledky diskuze, která probíhala v období od ledna do června 2013, shrnuje poprvé v ucelené podobě předkládaný materiál. Vzhledem k množství a rozmanitosti podnětů k připravované Strategii není předkládaný materiál koncipován jako detailní a vyčerpávající souhrn všech výstupů, ale spíše jako stručné zhodnocení nejdůležitějších závěrů z pohledu ministerstva školství.

Průběh veřejné konzultace

Veřejná debata k přípravě Strategie byla oficiálně zahájena 17. ledna 2013 v Národní technické knihovně v Praze konferencí, na níž ministr školství, mládeže a tělovýchovy Petr Fiala představil základní východiska a principy dalšího strategického rozvoje vzdělávací politiky v ČR včleněné do dokumentu *Hlavní směry Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020*.

Hlavním cílem konference bylo seznámit účastníky s kontextem vzniku připravované Strategie, jejími předpokládanými prioritami a s harmonogramem její přípravy. Další část veřejné konzultace vedlo ministerstvo jak na fórech a setkáních, které samo organizovalo, tak v rámci akcí ostatních aktérů a partnerů. Základní platformou pro publikaci souvisejících dokumentů a sdílení a šíření informací se již od počátku stala webová stránka www.vzdelavani2020.cz s knihovnou koncepcí, strategických dokumentů a diskuzním fórem. Souběžně ministerstvo zorganizovalo tři kulaté stoly v regionech k obecným východiskům přípravy Strategie a následně sérii tematických kulatých stolů k jednotlivým navrhovaným směrům Strategie v souladu s dokumentem *Hlavní směry vzdělávací politiky*:

- Kulatý stůl k přípravě Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020 v Brně (8. února 2013)
- Kulatý stůl k přípravě Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020 v Ostravě (13. února 2013)
- Kulatý stůl k přípravě Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020 v Karlových Varech (4. března 2013)
- Kulatý stůl k posílení relevance a prestiže školy a školního vzdělávání (21. března 2013)

- Kulatý stůl k odstraňování slabých míst vzdělávacího systému (4. dubna 2013)
- Kulatý stůl k ověřitelným standardům jako předpokladu zajišťování kvality výuky (18. dubna 2013)
- Kulatý stůl k roli učitelů jako předpokladu kvalitní výuky (16. května 2013)
- Kulatý stůl ke kvalitnímu řízení vzdělávacího systému a posilování jeho kapacity (30. května 2013)

Zástupci ministerstva školství se dále zúčastnili řady dalších tematických diskuzí (se zástupci krajů, zaměstnaneckých i zaměstnavatelských svazů, školských asociací, vysokých škol a neziskového sektoru) a především akcí pořádaných v rámci spolupráce s partnerskou kampaní *Česko mluví o vzdělávání*.

Veřejná diskuse ke Strategii vzdělávací politiky ČR do roku 2020 byla ukončena 14. června 2013 v Praze společnou konferencí ministerstva a neziskového sektoru s názvem *Kvalitní výuka pro každé dítě v každé škole*. Na konferenci byly společně prezentovány nejen výsledky veřejné konzultace, ale i kampaně *Česko mluví o vzdělávání*.

Hlavní výsledky veřejné konzultace

Příprava Strategie vyvolala značný veřejný i odborný zájem, přičemž výrazně převažovaly ohlasy pozitivní nad negativními. Kladně bylo hodnoceno úsilí ministerstva o integraci ve vzdělávacím systému a o lepší koordinaci a zachování kontinuity vzdělávací politiky včetně návaznosti vznikající Strategie na starší dokumenty (zejména na Bílou knihu z roku 2001). Oceněna byla hlavně otevřenost přípravy Strategie dosud netypickou formou veřejné konzultace.

Zmiňována ale byla i některá rizika spojená s přípravou a implementací Strategie. Nejčastěji byla vyjadřována obava, že se nepodaří udržet kontinuitu vzdělávací politiky mezi volebními obdobími a riziko, že bude uvedený dokument naplňován pouze formálně a nesplní tak funkci potřebného zastřešujícího rámce vzdělávací politiky.

Kromě uvedených obecných závěrů bylo v průběhu veřejné konzultace shromážděno značné množství konkrétních podnětů různého zaměření. Přestože většina ohlasů a reakcí směřovala k jednotlivým dílčím problémům, bylo možné identifikovat tři silná témata prolínající se všemi podněty:

- **Cíle vzdělávání a jejich vymezení.** Veřejná konzultace ukázala, že chybějící společné cíle vzdělávání jsou jedním z ústředních problémů vzdělávání v ČR. Pro připravovanou Strategii bude proto otázka vymezení obecných cílů vzdělávání a vyjasnění funkcí jednotlivých částí vzdělávacího systému jednou z priorit.
- **Vzdělávání orientované na žáka.** V průběhu veřejné konzultace se opakovaně a v různých souvislostech objevovala teze, že český vzdělávací systém by měl posilovat

prvky vzdělávání orientovaného na žáka, a směřovat tak k nejvyššímu možnému využití vzdělávacího potenciálu každého dítěte. Na tomto principu, původně obsaženém ve vizi prezentované v dokumentu *Hlavní směry Strategie vzdělávací politiky České republiky do roku 2020*, panovala shoda naprosté většiny účastníků veřejné konzultace i paralelní kampaně *Česko mluví o vzdělávání*. Pro připravovanou strategii tak bude jednoznačně základním principem.

- **Budování kapacit pro lepší řízení vzdělávacího systému.** Budování kapacit (též posilování, z angl. „Capacity Building“) znamená rozvoj individuálních a kolektivních znalostí, kompetencí, zdrojů a motivací. Velká část diskuzí i dalších podnětů se soustředila na různé otázky související s problematikou strategického řízení v podmínkách výrazně decentralizovaného vzdělávacího systému. V rámci veřejné konzultace se podařilo otevřít debatu o konceptu budování kapacit, který do té doby v českém vzdělávacím prostředí nebyl nastolen.

Kromě vzrůstajícího významu výše zmiňovaných oblastí z veřejné konzultace vyplynulo, že česká společnost projevuje o otázky související se vzděláváním značný zájem, což lze považovat za jednoznačně pozitivní zjištění, na kterém měla veřejná konzultace i paralelní kampaň *Česko mluví o vzdělávání* nezanedbatelný podíl. Pro všechny aktéry vzdělávací politiky v České republice z toho mimo jiné vyplývá, že diskuze o klíčových otázkách vzdělávání by měla probíhat kontinuálně. Tak by se vzdělávání začalo přirozeně posouvat, vzhledem ke svému významu, na místo, které by mělo být jednoznačně v popředí veřejného zájmu.

Veřejná konzultace ke *Strategii vzdělávací politiky ČR do roku 2020* předložila nejen několik konkrétních témat, kterým budou muset aktéři vzdělávací politiky v budoucnu věnovat pozornost, ale také některá omezení, s nimiž se bude nutné v praxi vzdělávací politiky a při přípravě Strategie a její implementaci vypořádat.

Přestože společnost vnímá zhoršující se výsledky vzdělávání v ČR a některá jeho další slabá místa, pro výraznější přestavbu vzdělávacího systému jako celku v současné době neexistuje společenská poptávka. Mezi klíčovými aktéry se rovněž projevuje značná „únava z reformem“, která by pravděpodobně výrazně oslabil implementaci jakékoli zásadní strukturální změny, a která se projevuje vzájemnou nedůvěrou mezi jednotlivými aktéry ve vzdělávacím systému. Vlivem fragmentace vzdělávací politiky v posledních letech je patrné oslabení vnímání vztahů mezi jednotlivými součástmi vzdělávacího systému a přetrvávající problém chybějícího leadershipu (vedení) na všech úrovních. Veřejná konzultace ukázala, že poměrně velkou výzvu představuje terminologická roztříštěnost, v níž se aktuální zákonné pojmy prolínají s mezinárodními koncepty, ale i s tradičně zažitými termíny. Lepší porozumění mezi jednotlivými aktéry vzdělávací politiky lze přitom považovat za jednu z klíčových podmínek pro úspěšné naplňování budoucí Strategie.

Další kroky

Klíčovým základem všech budoucích vzdělávacích strategií musí být hlavně vyjasnění si toho, co očekáváme od vzdělávání jako celku, od jeho jednotlivých stupňů a forem. Mnohdy je totiž diskuse komplikována právě tím, že je dohromady směřována vize, aktuální stav a zčásti také představy o vzdělávacím systému vycházející z minulosti. I proto musí diskuze pokračovat nejen při přípravě Strategie, ale i po jejím přijetí. Lze předpokládat, že následné směřování povede rovněž k vytvoření zákonem předpokládaného Národního programu vzdělávání. Ten by měl jasně stanovit, jaké jsou kurikulární cíle vzdělávání v ČR, a měl by se stát východiskem pro vlastní vzdělávání a jeho obsah.

Samotná Strategie, jejíž text bude připravován během léta, bude v září představena veřejnosti v rámci posledního kola veřejné diskuze. S jejím předložením vládě ČR pak počítá ministerstvo školství během listopadu 2013. Strategie bude ucelenou vizí vzdělávání a základním koncepčním východiskem vzdělávací politiky v horizontu minimálně jedné generace. Zaměří se na několik klíčových, podrobněji zpracovaných témat, v rámci kterých budou postupně zaváděna potřebná opatření.

Jednou z ambicí Strategie je také nastavení diskuze o vzdělávání tak, aby se tento dokument stal skutečným zastřešujícím rámcem současné, ale i budoucí vzdělávací politiky.

Harmonogram dalších kroků při přípravě Strategie vzdělávací politiky ČR do roku 2020

2013	
14. června	Společná konference MŠMT, SKAV a EDUin uzavírající kampaň Strategie 2020 a „Česko mluví“. Zveřejnění vyhodnocení dosavadní části veřejné konzultace MŠMT
31. srpen	Dokončení textu Strategie 2020
září	Představení Strategie 2020 veřejnosti
2. pol. října	Schválení Strategie 2020 vedením MŠMT
listopad	Schválení Strategie 2020 vládou
2014	
leden	Konference ke Strategii 2020